

Creativiteit moet boomteeltsector redden van onkruidwoeker

Administratieve lasten trekken zware wissel op onkruidbestrijdingsplan boomkwekerij

De boomteeltsector maakt zich al jaren grote zorgen over de verschraling in het aanbod van gewasbeschermingsmiddelen.

De belangrijkste oorzaak van dat probleem moet vooral gezocht worden in de administratieve lasten die de toelatingshouders en de boomkwekers opgelegd worden. Onkruidbestrijding in de boomteeltsector wordt steeds complexer, maar dat nodigt ook uit tot innovatie.

Auteur: Paul van der Sneppen

Er is veel onrust in de branche over het verschalende aanbod van gewasbeschermingsmiddelen, zegt Peter van Dongen, directeur van Telermaat BV. Zijn onderneming is grootleverancier van onder meer gewasbeschermingsmiddelen voor de boomkwekerij en aardbeienteelt. De angst voor verschraling van het middelenaanbod vindt Van Dongen op zijn minst voorbarig. Hij verwacht niet dat het aanbod op korte termijn drastisch verschaalt: 'Er zijn voorlopig voldoende middelen te koop waar boomkwekers mee kunnen werken. Het gebruik ervan wordt echter wel complexer, verwacht ik. Dat komt door nieuwe wettelijke gebruiksvoorschriften.'

Etikettering

De aanpassingen waarover Van Dongen spreekt, hebben alles te maken met het nieuwe etiketteringssysteem voor onkruidbestrijdingsmiddelen dat al in 2008 is ingezet. Het komende jaar moeten veel toelatingshouders van die middelen hun etiketten aanpassen aan een nieuw wettelijk stramien, dat onder meer voorschrijft dat de wettelijke gebruiksvoorschriften op de verpakking moeten staan.

Het probleem is dus niet zozeer dat werkzame stoffen verboden worden, maar dat de wettelijke gebruiksvoorschriften voor die stoffen worden

aangepast. Tijdens een eerdere aanpassingsronde zijn op die manier al enkele middelen buiten de boot gevallen. Het is niet uitgesloten dat zo iets weer gebeurt. 'De op handen zijnde tweede aanpassingsronde, dit jaar, kan tot gevolg hebben dat er weer bestrijdingsmiddelen van de menukaart van boomkwekers worden geschrapt', zegt Peter van 't Westeinde, specialist plantgezondheid van de Vakgroep Bomen en Vaste planten van LTO Nederland daarover. 'Maar het is te vroeg om daar al voorspellingen over te doen. Het is gewoon niet te voorspellen hoe de toelatingshouders met de nieuwe voorschriften zullen omgaan.'

Verschraling

Van 't Westeinde heeft dus nog geen zicht op wat deze maatregel de komende jaren gaat betekenen voor het aanbod van gewasbeschermingsmiddelen: 'Voor veel toelatingshouders betekent het dat ze opnieuw onderzoeksgegevens moeten aanleveren en een toelating moeten aanvragen. Dat kost veel tijd en geld. Het ligt voor de hand dat ze eerst de toelatingen regelen voor de grote teelt. Daar maken ze de meeste omzet. Het valt niet uit te sluiten dat de kleine teelt, waartoe de boomkwekers behoren, buiten de boot valt. Als er verschraling van het middelenaanbod optreedt, dan is het in de kleine teelten. Ik begrijp de zorgen dus wel.'

'Chemie wordt het sluitstuk in de onkruidbestrijding. Andere methoden worden belangrijker'

Van 't Westeinde ziet voor de boomkwekerij een toekomst in het verschieft waarin noodgedwongen veel creatiever omgegaan moet worden met onkruidbestrijding: 'Iedere keer dat toelatingshouders een nieuwe administratieve last wordt opgelegd, kan dat tot gevolg hebben dat een middel uit de winkelschappen verdwijnt. Verschraling van het middelenaanbod ligt dus wel op de loer.'

Beschikbaarheid

Maar dat is niet het hele probleem. Ook voor de middelen die wel beschikbaar blijven, verandert er waarschijnlijk het een en ander. Het is te verwachten dat bepaalde onkruidbestrijdingsmiddelen aan beschikbaarheid moeten inboeten doordat de gebruiksvoorschriften veranderen. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren wanneer de wettelijk voorgeschreven gebruiksfrequentie wordt aangepast.

Van Dongen voorziet daar problemen. 'Het wordt schipperen. We moeten nu vaak al flink puzzelen met de klanten om met het beschikbare aanbod en binnen alle voorschriften tot een werkbaar onkruidbestrijdingsplan te komen. Dat wordt in de toekomst alleen nog maar complexer, vrees ik.'

Handhaving

Hij ziet ook problemen voor de handhaving van alle regels. 'Ik zie dat boomkwekers heel erg hun best doen om binnen de wet te werken. Ik heb niet de indruk dat de maatregelen geen draagvlak vinden in de branche. Maar naarmate onkruidbestrijding complexer wordt, wordt niet alleen de advisering, maar ook de controle en handhaving lastiger.'

En dat kan een probleem worden. Een boomkweker hoeft immers niet altijd met boze opzet buiten de regels te treden. Onbedoelde overtredingen kunnen ook ontstaan door hoge regeldruk en complexe regels.

Onderzoek

Veel boomkwekers lijken nu al niet goed op de hoogte van de regels omtrent het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dat blijkt onder meer uit onderzoek van het hoogheemraadschap

Rijnland in de regio Boskoop, Zuid-Holland.

In 2012 maakte het hoogheemraadschap melding van hoge concentraties verboden middelen in sloot- en oppervlaktewater. De verontreiniging zou afkomstig zijn van lokale boomkwekerijen, zo stelde men vast.

Die constatering heeft geleid tot een grote inleveractie. De bereidheid onder boomkwekers om mee te werken was zonder meer groot. Maar liefst 200 boomkwekers uit de greenport-regio Boskoop werkten mee aan inspecties en opschoning van hun middelenkast. Tijdens de actie is 1895 kilo aan verboden middelen ingeleverd en veilig verwerkt.

Grote verpakkingen

Een van de constatering die tijdens de campagne werden gedaan, is dat boomkwekers vaak met grote hoeveelheden bestrijdingsmiddelen blijven zitten. Kleine bedrijven en teelten, waaronder de boomkwekerij, gebruiken in de praktijk maar kleine hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen. Bij gebrek aan kleine verpakkingen zijn ze echter genoodzaakt om minimaal vijf of tien liter aan te schaffen. Het gevolg is dat veel middelen in de voorraad niet meer de juiste etiketten dragen of ver over de wettelijk voorgeschreven houdbaarheidsdatum zijn. De grootste hoeveelheid bestrijdingsmiddel die tijdens de inleveractie werd ingenomen, betrof het middel Afa-rin granulaat. Dat middel stond toen al twaalf jaar op de lijst van verboden onkruidbestrijdingsmiddelen.

Ook doen de ervaringen in Zuid-Holland vermoeden dat boomkwekers lang niet altijd even veel aandacht besteden aan de gebruiksvoorschriften op de etiketten. Dat blijkt onder meer uit het feit

5 min. leestijd

dat de veiligheidsvoorschriften voor de gebruiker vaak slecht worden nageleefd. 'Kwekers lijken zich weinig bewust van de gezondheidsschade die de middelen kunnen aanrichten bij henzelf', zo meldt het onderzoeksrapport dat naar aanleiding van de inleveractie is opgesteld. Kwekers zouden vaak zonder beschermende kleding met de chemische stoffen werken en desgevraagd de gevaren daarvan bagatelliseren.

Ook voor de middelen die wel beschikbaar blijven, verandert er waarschijnlijk het een en ander

Arbeidsintensief

Maar dat is zeker niet de ervaring van Peter van Dongen. De boomkwekers die hem raadplegen, willen volgens het boekje werken en hebben dus

Peter van Dongen

juist veel aandacht voor wat op de etiketten staat. 'Maar het naleven van de wettelijke voorschriften wordt ze niet makkelijk gemaakt. Kon je vroeger nog met één enkel middel een onkruidgewas bestrijden, nu heb je daar soms meerdere middelen voor nodig. Dat wordt alleen maar erger. Ook wordt onkruidbestrijding arbeidsintensiever. De inzet van meer verschillende middelen betekent ook meer spuittrondes.'

Die complexiteit lijkt echter ook ruimte te scheppen voor innovatie. Vorig jaar is door verschillende stakeholders een branchebreed driejarig koepelproject opgestart waarin verschillende innovaties in de praktijk op hun haalbaarheid worden getoetst. De Raad voor de Boomkwekerij (Anthos en LTO) voert de regie. Doel is vooral om toe te werken naar een meer preventieve aanpak van problemen die de plantgezondheid bedreigen. Onkruidbestrijding is een van de belangrijkste aandachtspunten.

Hoopvol

Van 't Westeinde ziet in het koepelproject wel hoopvolle ontwikkelingen. Zo hebben proeven met aaltjesbestrijding na een jaar al goede resultaten geboekt. Ook wordt geëxperimenteerd met verschillende bodembedekkers om onkruidwoeker tegen te gaan. Er lopen proeven met plastic bodembedekking, compost en stro.

Peter van 't Westeinde

ACHTERGROND

De toekomst van de boomteelt zoals Van 't Westeinde die schildert, doet hier en daar wat futuristisch aan. Hij voorspelt onder meer dat robots wellicht een rol gaan spelen bij de onkruidbestrijding. Ook ziet hij nu al hoe drones ingezet worden voor het analyseren van de bodem, bij het heel lokaal bestrijden van onkruid en bij het hyperlokaal inzetten van pesticiden. 'Ik voorzie uiteindelijk een boomkwekerijsector die heel duurzaam produceert met slimme inzet van veel verschillende maatregelen en middelen.'

De toekomst van de onkruidbestrijding in de boomkwekerij is onzeker, zoveel staat vast

De toekomst van de onkruidbestrijding in de boomkwekerij is onzeker, zoveel staat vast. Van Dongen verwacht, in ieder geval voor de korte termijn, niet zo veel van de innovaties die het koepelproject onderzoekt. Hij denkt dat chemie in de onkruidbestrijding voorlopig nog wel een belangrijke rol blijft spelen: 'Ik denk dat we toegroeien naar onkruidbestrijding middels een mix van maatregelen en middelen. Maar de rol van chemie blijft voorlopig nog wel groot.' Van 't Westeinde gelooft ook in die mix, maar ziet de rol van chemie daarin snel veranderen. 'Chemie wordt het sluitstuk in die mix, verwacht ik.'

Be social

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-5700